EUROOPAN
KOMISSIO

Bryssel 27.8.2021
COM(2021) 495 final

2021/0280 (NLE)

Ehdotus

NEUVOSTON PÄÄTÖS

Euroopan unionin ja Euroopan atomienergiayhteisön sekä Ison-Britannian ja Pohjois-Irlannin yhdistyneen kuningaskunnan välisellä kauppa- ja yhteistyösopimuksella perustetussa lainvalvonnan ja rikosoikeudellisen yhteistyön erityiskomiteassa Euroopan unionin puolesta otettavasta kannasta EU:n ja Yhdistyneen kuningaskunnan kauppa- ja yhteistyösopimuksen (Prüm) 540 artiklan 3 kohdassa tarkoitetun ajanjakson, jonka aikana DNA-tunnisteita ja sormenjälkiä voidaan vaihtaa Yhdistyneen kuningaskunnan kanssa, pidentämiseen

PERUSTELUT

1. EHDOTUKSEN KOHDE

Tämä ehdotus koskee päätöstä lainvalvonnan ja rikosoikeudellisen yhteistyön erityiskomiteassa Euroopan unionin puolesta otettavan kannan vahvistamisesta Euroopan unionin ja Euroopan atomienergiayhteisön sekä Ison-Britannian ja Pohjois-Irlannin yhdistyneen kuningaskunnan välisen kauppa- ja yhteistyösopimuksen, jäljempänä ’kauppa- ja yhteistyösopimus’, 540 artiklan 3 kohdan osalta.

Kauppa- ja yhteistyösopimukseen sisältyy mahdollisuus jäsenvaltioiden toimivaltaisten lainvalvontaviranomaisten ja Yhdistyneen kuningaskunnan väliseen vastavuoroiseen yhteistyöhön, joka koskee DNA-tunnisteiden, sormenjälkitietojen ja ajoneuvorekisteritietojen automaattista vertailua. Jotta Yhdistynyt kuningaskunta voisi hyödyntää näitä mahdollisuuksia, sen on ensin toteutettava tarvittavat täytäntöönpanotoimenpiteet ja siitä tehdään arviointi.

Yhdistynyt kuningaskunta ja jäsenvaltiot tekivät jo ennen kauppa- ja yhteistyösopimusta yhteistyötä DNA-tunnisteiden ja sormenjälkien vertailussa ja toimittivat henkilötietoja osuman jälkeen. Jotta yhteistyön jatkumiseen ei tulisi katkoksia, kauppa- ja yhteistyösopimuksessa määrätään, että jäsenvaltiot voivat toimittaa kyseisiä tietoja Yhdistyneelle kuningaskunnalle 30. syyskuuta 2021 saakka kauppa- ja yhteistyösopimuksen edellyttämien arviointien valmistumista odotettaessa. Lainvalvonnan ja rikosoikeudellisen yhteistyön erityiskomitea voi pidentää tätä välikautta yhden kerran enintään yhdeksällä kuukaudella eli 30. kesäkuuta 2022 saakka.

2. EHDOTUKSEN TAUSTA

2.1. EU:n ja Yhdistyneen kuningaskunnan välinen kauppa- ja yhteistyösopimus

Kauppa- ja yhteistyösopimus luo perustan EU:n ja Yhdistyneen kuningaskunnan väliselle laaja-alaiselle suhteelle vaurauden ja hyvän naapuruuden alueella, jolle ovat ominaisia läheiset ja rauhanomaiset suhteet, joka perustuu yhteistyöhön ja jolla kunnioitetaan osapuolten itsemääräämisoikeutta ja suvereniteettia. Kauppa- ja yhteistyösopimus tuli voimaan 1. toukokuuta 2021, ja sillä perustettiin muun muassa lainvalvonnan ja rikosoikeudellisen yhteistyön erityiskomitea.

2.2. Lainvalvonnan ja rikosoikeudellisen yhteistyön erityiskomitea

Lainvalvonnan ja rikosoikeudellisen yhteistyön erityiskomitea on perustettu käsittelemään asioita, joita käsitellään kauppa- ja yhteistyösopimuksen kolmannessa osassa otsakkeella ”Lainvalvonta ja rikosoikeudellinen yhteistyö”. Kauppa- ja yhteistyösopimuksella on perustettu useita erityiskomiteoita.

Erityiskomiteat voivat toimivaltaansa kuuluvien asioiden osalta muun muassa seurata ja tarkastella kauppa- ja yhteistyösopimuksen täytäntöönpanoa ja varmistaa sen moitteeton toiminta, avustaa laaja-alaista kumppanuusneuvostoa sen tehtävien suorittamisessa sekä hyväksyä päätöksiä, muutokset mukaan lukien, ja suosituksia kaikista kysymyksistä, joiden osalta kyseisessä sopimuksessa tai mahdollisessa täydentävässä sopimuksessa niin määrätään.

2.3. Suunniteltu lainvalvonnan ja rikosoikeudellisen yhteistyön erityiskomitean säädös

Kauppa- ja yhteistyösopimuksen 540 artiklan 3 kohdassa määrätään, että lainvalvontaa ja oikeudellista yhteistyötä käsittelevä erityiskomitea voi pidentää ajanjaksoa, jonka aikana jäsenvaltiot voivat jatkaa 530, 531 ja 534 artiklassa tarkoitettua tietojen vertailua ja toimittaa

vastaavuustapauksissa muita käytettävissä olevia henkilötietoja noudattaen kansallista lainsäädäntöä, mukaan lukien oikeusapua koskevat säännökset, kauppa- ja yhteistyösopimuksen 536 artiklassa tarkoitetulla tavalla. Tämä ajanjakso päättyy 30. syyskuuta 2021, ellei lainvalvonnan ja rikosoikeudellisen yhteistyön erityiskomitea päätä pidentää sitä enintään yhdeksällä kuukaudella.

Lainvalvonnan ja rikosoikeudellisen yhteistyön erityiskomitean päätös edellä mainitun ajanjakson pidentämisestä voidaan tehdä missä tahansa muodossa. Puheenjohtajien päätökset tehdään yhteisellä suostumuksella (ks. kauppa- ja yhteistyösopimuksen liitteessä 1 oleva 1 säännön 2 kohta). Päätös voidaan tehdä milloin tahansa, mutta katkoksen välttämiseksi yhteistyössä se olisi tehtävä ennen 1. lokakuuta 2021.

3. UNIONIN PUOLESTA OTETTAVA KANTA

3.1. Tausta

Kauppa- ja yhteistyösopimukseen sisältyy mahdollisuus jäsenvaltioiden toimivaltaisten lainvalvontaviranomaisten ja Yhdistyneen kuningaskunnan väliseen vastavuoroiseen yhteistyöhön, joka koskee DNA-tunnisteiden, sormenjälkitietojen ja ajoneuvorekisteritietojen automaattista vertailua. Jotta Yhdistynyt kuningaskunta voisi hyödyntää näitä mahdollisuuksia, sen on ensin toteutettava tarvittavat täytäntöönpanotoimenpiteet ja siitä on tehtävä arviointi.

Unioni määrittää arviointikäyntiä koskevan kattavan arviointikertomuksen ja mahdollisen testausajon perusteella päivämäärän tai päivämäärät, josta tai joista alkaen jäsenvaltiot voivat toimittaa kyseisiä tietoja Yhdistyneelle kuningaskunnalle.

Kauppa- ja yhteistyösopimuksen nojalla Yhdistyneeseen kuningaskuntaan on myös kohdistettava arviointi DNA- ja sormenjälkitietojen automaattisesta siirrosta, johon tarvittavat yhteydet Yhdistyneen kuningaskunnan kanssa on jo luotu unionin Prüm-puitteiden[1] yhteydessä.

Kauppa- ja yhteistyösopimuksen 540 artiklan 2 kohdan mukaan unioni määrittää arviointikäyntiä koskevan kattavan arviointikertomuksen ja mahdollisen testausajon perusteella päivämäärän tai päivämäärät, josta tai joista alkaen jäsenvaltiot voivat toimittaa henkilötietoja Yhdistyneelle kuningaskunnalle.

Jotta katkokset DNA- ja sormenjälkitietoja koskevassa jatkuvassa yhteistyössä voidaan välttää, kauppa- ja yhteistyösopimuksessa määrätään, että jäsenvaltiot voivat toimittaa tietoja Yhdistyneelle kuningaskunnalle 30. syyskuuta 2021 saakka näiden arviointien tuloksia ja kauppa- ja yhteistyösopimuksen 540 artiklan 2 kohdassa tarkoitettua päätöstä odotettaessa. Lainvalvonnan ja rikosoikeudellisen yhteistyön erityiskomitea voi pidentää tätä välikautta yhden kerran enintään yhdeksällä kuukaudella eli 30. kesäkuuta 2022 saakka.

3.2. Neuvoston päätöksen tarve

Kauppa- ja yhteistyösopimuksen nojalla tehtävä Yhdistyneen kuningaskunnan arviointi on vasta alkuvaiheessa. Unionin Prüm-puitteiden yhteydessä toteutetut aiemmat arviointimenettelyt ovat kestäneet ainakin kuusi kuukautta. Tämän jälkeen tarvitaan lisää aikaa, jotta neuvosto voi käsitellä arviointikertomusta ja päättää virallisesti, että kyseisiä

[1] Rajatylittävän yhteistyön tehostamisesta erityisesti terrorismin ja rajatylittävän rikollisuuden torjumiseksi tehty neuvoston päätös 2008/615/YOS (EUVL L 210, 6.8.2008, s. 1) sekä rajatylittävän yhteistyön tehostamisesta erityisesti terrorismin ja rajatylittävän rikollisuuden torjumiseksi tehdyn neuvoston päätöksen 2008/615/YOS täytäntöönpanosta tehty neuvoston päätös 2008/616/YOS (EUVL L 210, 6.8.2008, s. 12).

tietoja voidaan vaihtaa. Näistä syistä on erittäin epätodennäköistä, että edellä mainittu menettely saadaan päätökseen viimeistään syyskuussa 2021. Tämän vuoksi on olemassa merkittävä riski, että DNA- ja sormenjälkitietoja koskeva yhteistyö keskeytyy 1. lokakuuta 2021 alkaen. Tämä aiheuttaisi konkreettisia riskejä unionin sisäiselle turvallisuudelle. Koska lainvalvonnan ja rikosoikeudellisen yhteistyön erityiskomitea voi jatkaa välikautta vain kerran, sitä ehdotetaan jatkettavan yhdeksän kuukauden enimmäisajalla eli 30. kesäkuuta 2022 saakka.

Samalla on huomioitava, että unioni on jo tehnyt Prüm-puitteiden yhteydessä Yhdistynyttä kuningaskuntaa koskevan arvioinnin DNA-tunnisteiden ja sormenjälkitietojen vaihdon osalta. Komissio ei ole tietoinen mahdollisista Yhdistyneen kuningaskunnan näiden arviointien jälkeen toteuttamista lainsäädäntö- tai sääntelytoimenpiteistä, jotka vaikuttaisivat kauppa- ja yhteistyösopimuksen nojalla tehtävän arvioinnin tuloksiin. Toisin sanoen komissio olettaa lähtökohtaisesti, että Yhdistynyt kuningaskunta soveltaa edelleen samoja menettelyjä ja edellytyksiä kuin silloin, kun sille tehtiin arvioinnit vuonna 2018 (DNA-tunnisteiden osalta) ja vuonna 2019 (sormenjälkitietojen osalta) unionin Prüm-puitteiden yhteydessä.

Olosuhteet huomioon ottaen on siis aiheellista vahvistaa lainvalvontaa ja oikeudellista yhteistyötä käsittelevässä erityiskomiteassa unionin puolesta otettava kanta, joka koskee mahdollisuutta pidentää kauppa- ja yhteistyösopimuksen 540 artiklan 3 kohdan nojalla ajanjaksoa, jonka aikana jäsenvaltiot voivat jatkaa 530, 531 ja 534 artiklassa tarkoitettua tietojen vaihtoa ja toimittaa vastaavuustapauksissa muita käytettävissä olevia henkilötietoja noudattaen kansallista lainsäädäntöä, mukaan lukien oikeusapua koskevat säännökset, kauppa- ja yhteistyösopimuksen 536 artiklassa tarkoitetulla tavalla Yhdistyneen kuningaskunnan kanssa.

4. OIKEUSPERUSTA

4.1. Menettelyllinen oikeusperusta

4.1.1. Periaatteet

Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen, jäljempänä ’SEUT-sopimus’, 218 artiklan 9 kohdassa määrätään päätöksistä ”*sopimuksella perustetussa elimessä unionin puolesta esitettävien kantojen vahvistamisesta, silloin kun tämän elimen on annettava säädöksiä, joilla on oikeusvaikutuksia, lukuun ottamatta säädöksiä, joilla täydennetään tai muutetaan sopimuksen institutionaalisia rakenteita*”.

Ilmaisu ”*säädökset, joilla on oikeusvaikutuksia*” kattaa myös säädökset, joilla on oikeusvaikutuksia kyseiseen elimeen sovellettavan kansainvälisen oikeuden nojalla. Se kattaa myös välineet, joilla ei ole sitovaa vaikutusta kansainvälisen oikeuden nojalla, mutta jotka ”*voivat vaikuttaa ratkaisevasti sen säännöstön sisältöön, jonka unionin lainsäätäjä antaa*”[2].

4.1.2. Soveltaminen käsillä olevassa asiassa

Lainvalvonta- ja oikeusyhteistyön erityiskomitea on sopimuksella perustettu elin; se on perustettu kauppa- ja yhteistyösopimuksella.

Kauppa- ja yhteistyösopimuksen 540 artiklan 3 kohdassa määrätään lainvalvontaa ja oikeudellista yhteistyötä käsittelevän erityiskomitean mahdollisuudesta pidentää ajanjaksoa, jonka aikana jäsenvaltiot voivat jatkaa 530, 531 ja 534 artiklassa tarkoitettua tietojen vertailua ja toimittaa vastaavuustapauksissa muita käytettävissä olevia henkilötietoja kauppa- ja yhteistyösopimuksen 536 artiklan mukaisesti Yhdistyneen kuningaskunnan kanssa. Sen

[2] Unionin tuomioistuimen tuomio 7.10.2014, Saksa v. neuvosto, C-399/12, ECLI:EU:C:2014:2258, 61–64 kohta.

vuoksi tällaista päätöstä koskevan unionin kannan hyväksyminen kuuluu SEUT-sopimuksen 218 artiklan 9 kohdan soveltamisalaan.

Pidentämisen oikeudelliset vaikutukset kohdistuvat täysin unioniin kauppa- ja yhteistyösopimuksen osapuolena. Tämä tarkoittaa sitä, että SEUT-sopimuksen 3 artiklan 2 kohdan mukaisesti unionilla on yksinomainen toimivalta tässä asiassa.

Kauppa- ja yhteistyösopimuksen 540 artiklan 3 kohdassa tarkoitetun ajanjakson pidentämistä koskeva päätös ei edellytä kauppa- ja yhteistyösopimuksen rakenteiden täydentämistä tai muuttamista.

Tämän vuoksi ehdotetun päätöksen menettelyllinen oikeusperusta on SEUT-sopimuksen 218 artiklan 9 kohta.

4.2. Aineellinen oikeusperusta

4.2.1. Periaatteet

SEUT-sopimuksen 218 artiklan 9 kohdan nojalla annettavan päätöksen aineellinen oikeusperusta määräytyy ensisijaisesti sen suunnitellun säädöksen tavoitteen ja sisällön perusteella, jota unionin puolesta otettava kanta koskee. Jos suunnitellulla säädöksellä on kaksi tavoitetta tai siihen sisältyy kaksi osatekijää ja jos näistä tavoitteista tai osatekijöistä toinen on mahdollista määritellä pääasialliseksi tavoitteeksi tai osatekijäksi, johon nähden toinen tavoite tai osatekijä on liitännäinen, SEUT-sopimuksen 218 artiklan 9 kohdan nojalla hyväksyttävällä päätöksellä on oltava vain yksi aineellinen oikeusperusta, eli se, jota pääasiallinen tai ensisijainen tavoite tai osatekijä edellyttää.

Kun suunnitellulla säädöksellä on samanaikaisesti useita tavoitteita tai kun siihen sisältyy useita osatekijöitä, joita ei voida erottaa toisistaan ja joista yksikään ei ole toisiin nähden liitännäinen, SEUT-sopimuksen 218 artiklan 9 kohdan nojalla annettavan päätöksen aineellisessa oikeusperustassa on poikkeuksellisesti mainittava kaikki asianmukaiset oikeusperustat.

4.2.2. Soveltaminen käsillä olevassa asiassa

Kauppa- ja yhteistyösopimuksen 540 artiklan 3 kohdassa tarkoitetun ajanjakson pidentämisellä on tavoitteita ja osatekijöitä poliisiyhteistyön alalla.

Sen vuoksi ehdotetun päätöksen aineellinen oikeusperusta on SEUT-sopimuksen 87 artiklan 2 kohdan a alakohta.

4.3. Päätelmät

Ehdotetun päätöksen oikeusperustana olisi oltava SEUT-sopimuksen 87 artiklan 2 kohdan a alakohta yhdessä SEUT-sopimuksen 218 artiklan 9 kohdan kanssa.

2021/0280 (NLE)

Ehdotus

NEUVOSTON PÄÄTÖS

Euroopan unionin ja Euroopan atomienergiayhteisön sekä Ison-Britannian ja Pohjois-Irlannin yhdistyneen kuningaskunnan välisellä kauppa- ja yhteistyösopimuksella perustetussa lainvalvonnan ja rikosoikeudellisen yhteistyön erityiskomiteassa Euroopan unionin puolesta otettavasta kannasta EU:n ja Yhdistyneen kuningaskunnan kauppa- ja yhteistyösopimuksen (Prüm) 540 artiklan 3 kohdassa tarkoitetun ajanjakson, jonka aikana DNA-tunnisteita ja sormenjälkiä voidaan vaihtaa Yhdistyneen kuningaskunnan kanssa, pidentämiseen

EUROOPAN UNIONIN NEUVOSTO, joka

ottaa huomioon Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen ja erityisesti sen 87 artiklan 2 kohdan a alakohdan yhdessä 218 artiklan 9 kohdan kanssa,

ottaa huomioon Euroopan komission ehdotuksen,

sekä katsoo seuraavaa:

(1) Euroopan unionin ja Euroopan atomienergiayhteisön sekä Ison-Britannian ja Pohjois-Irlannin yhdistyneen kuningaskunnan välisessä kauppa- ja yhteistyösopimuksessa, jäljempänä ’kauppa- ja yhteistyösopimus’[3], määrätään vastavuoroisesta yhteistyöstä jäsenvaltioiden toimivaltaisten lainvalvontaviranomaisten ja Yhdistyneen kuningaskunnan välillä koskien DNA-tunnisteiden, sormenjälkitietojen ja ajoneuvorekisteritietojen automaattista vertailua. Edellytyksenä tällaiselle yhteistyölle on, että Yhdistynyt kuningaskunta toteuttaa tarvittavat täytäntöönpanotoimenpiteet ja unioni tekee siitä arvioinnin.

(2) Unioni määrittää arviointikäyntiä koskevan kattavan arviointikertomuksen ja mahdollisen testausajon perusteella päivämäärän tai päivämäärät, josta tai joista alkaen jäsenvaltiot voivat toimittaa kyseisiä tietoja Yhdistyneelle kuningaskunnalle kauppa- ja yhteistyösopimuksen mukaisesti.

(3) Yhdistyneelle kuningaskunnalle on myös tehtävä arviointi DNA- ja sormenjälkitietojen hausta ja vertailusta, johon tarvittavat yhteydet Yhdistyneen kuningaskunnan kanssa on jo luotu unionin Prüm-puitteiden[4] yhteydessä.

(4) Kauppa- ja yhteistyösopimuksen 540 artiklan 2 kohdan mukaan unioni määrittää arviointikäyntiä koskevan kattavan arviointikertomuksen ja mahdollisen testausajon perusteella päivämäärän tai päivämäärät, josta tai joista alkaen jäsenvaltiot voivat toimittaa henkilötietoja Yhdistyneelle kuningaskunnalle.

---

[3] EUVL L 149, 30.4.2021, s. 10–2539.

[4] Neuvoston päätös 2008/615/YOS rajatylittävän yhteistyön tehostamisesta erityisesti terrorismin ja rajatylittävän rikollisuuden torjumiseksi (EUVL L 210, 6.8.2008, s. 1) sekä neuvoston päätös 2008/616/YOS rajatylittävän yhteistyön tehostamisesta erityisesti terrorismin ja rajatylittävän rikollisuuden torjumiseksi tehdyn neuvoston päätöksen 2008/615/YOS täytäntöönpanosta (EUVL L 210, 6.8.2008, s. 12).

(5) Jotta katkokset DNA-tunnisteita ja sormenjälkitietoja koskevassa jatkuvassa yhteistyössä voidaan välttää, kauppa- ja yhteistyösopimuksen 540 artiklan 3 kohdassa määrätään, että jäsenvaltiot voivat toimittaa näitä tietoja Yhdistyneelle kuningaskunnalle 30 päivään syyskuuta 2021 saakka odotettaessa kauppa- ja yhteistyösopimuksen 540 artiklan 2 kohdassa tarkoitettua arvioinnin tulosta ja päätöstä.

(6) Kauppa- ja yhteistyösopimuksen 540 artiklan 3 kohdassa lainvalvonnan ja rikosoikeudellisen yhteistyön erityiskomitea valtuutetaan pidentämään tätä ajanjaksoa yhden kerran enintään yhdeksällä kuukaudella eli 30 päivään kesäkuuta 2022 saakka.

(7) On epätodennäköistä, että johdanto-osan 3–6 kappaleessa tarkoitettu menettely saadaan päätökseen 30 päivään syyskuuta 2021 mennessä. Tämän vuoksi on olemassa merkittävä riski, että DNA-tunnisteita ja sormenjälkitietoja koskeva yhteistyö keskeytyy 1 päivästä lokakuuta 2021 alkaen. Tämä aiheuttaisi konkreettisia riskejä unionin sisäiselle turvallisuudelle.

(8) Toisaalta unioni on jo tehnyt Yhdistynyttä kuningaskuntaa koskevan arvioinnin DNA-tunnisteiden ja sormenjälkitietojen vaihdon osalta unionin Prüm-puitteiden yhteydessä silloin, kun Yhdistynyt kuningaskunta oli vielä jäsenvaltio. Unioni ei ole tietoinen mahdollisista Yhdistyneen kuningaskunnan näiden arviointien jälkeen toteuttamista lainsäädäntö- tai sääntelytoimenpiteistä, jotka vaikuttaisivat kauppa- ja yhteistyösopimuksen nojalla tehtävän arvioinnin tuloksiin.

(9) Olosuhteet huomioon ottaen on aiheellista vahvistaa lainvalvontaa ja oikeudellista yhteistyötä käsittelevässä erityiskomiteassa unionin puolesta otettava kanta, joka koskee unionin hyväksyntää pidentää 30 päivään kesäkuuta 2022 saakka ajanjaksoa, jonka aikana jäsenvaltiot voivat jatkaa 530, 531 ja 534 artiklassa tarkoitettua tietojen vaihtoa ja toimittaa vastaavuustapauksissa muita käytettävissä olevia henkilötietoja kauppa- ja yhteistyösopimuksen 536 artiklassa tarkoitetulla tavalla,

ON HYVÄKSYNYT TÄMÄN PÄÄTÖKSEN:

1 artikla

Kauppa- ja yhteistyösopimuksen 540 artiklan 3 kohdan nojalla lainvalvontaa ja oikeudellista yhteistyötä käsittelevässä erityiskomiteassa unionin puolesta otettava kanta on hyväksyä se, että pidennetään 30 päivään kesäkuuta 2022 saakka ajanjaksoa, jonka aikana jäsenvaltiot voivat jatkaa 530, 531 ja 534 artiklassa tarkoitettua tietojen vaihtoa ja toimittaa muita käytettävissä olevia henkilötietoja kauppa- ja yhteistyösopimuksen 536 artiklassa tarkoitetulla tavalla Yhdistyneen kuningaskunnan kanssa.

2 artikla

Tämä päätös on osoitettu komissiolle.

Tehty Brysselissä

Neuvoston puolesta
Puheenjohtaja